

Wprowadzenie

Współpraca, konkurencja, rozwój to zjawiska powszechne w gospodarce, rozpatrywane w skali mikro z perspektywy jednej organizacji, jak i występujące w skali makro w sektorach, czy regionie. Identyfikacja i analiza tych zjawisk jest istotna dla rozwoju oglądu naukowego i poszerzania stanu wiedzy. Prezentowane w opracowaniu zjawiska są ze sobą powiązane, a ich analiza pozwala na głębsze zrozumienie nie tylko ich istoty, ale i wzajemnych zależności, które stają się kluczowe we współczesnej gospodarce opartej na technologii, informacji i interakcji.

Opracowanie zawiera teksty naukowe związane z obszarem współpracy. To zjawisko prezentowane jest z perspektywy teoretycznej i wyjaśnione na bazie paradygmatu sieciowego (A. Pietruszka-Ortyl), z którego wyłania się ewolucja współpracy międzyorganizacyjnej z perspektywy działań strategicznych i rozwiązań strukturalnych. Budowanie struktur opartych na współpracy, czyli klastrów, daje szerokie możliwości analizy, która najczęściej przybiera formę koopetycji (R. Chorób, A. Pansiuk). Różne formy współpracy, jak zauważają autorzy (A. Majewska, M. Januszewska, E. Nawrocka) przyczyniają się do poprawy konkurencyjności analizowanych podmiotów, determinowanej w istotnym stopniu przez otoczenie przedsiębiorstwa (A. Kowalczyk). Ma to obecnie duże znaczenie, gdy organizacje zmuszone są do budowania otwartych modeli funkcjonowania, a otoczenie poprzez zjawisko współpracy coraz aktywniej uczestniczy w życiu firmy.

Zjawisko konkurencyjności prezentowane jest w powiązaniu z innowacyjnością. W ramach tego obszaru zidentyfikowano wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania wydajności pracy analizowane z perspektywy przedsiębiorstw przemysłowych (L. Sawicki). I tak, na przykład wzornictwo przemysłowe wspierane instytucjonalnie może stanowić o konkurencyjności podmiotów krajowych na rynku międzynarodowym (A. Żyra). Interesująca w kontekście konkurencyjności jest prezentacja innowacyjnych metod wyceny wartości przedsiębiorstwa (Y. Sudyn) oraz koncepcja produkcji w klasie światowej (ang. *World Class Manufacturing* – WCM), w której z jednej strony przy zachowaniu wysokiej elastyczności przedsiębiorstwa dąży się do efektywnego wykorzystania zasobów, z drugiej zaś – do objęcia doskonaleniem całej organizacji. Dyfuzja tego zjawiska w przedsiębiorstwach wielozakładowych oraz koncernach międzynarodowych, w których przepływ wiedzy i proces uczenia się wspierają wdrożenie mechanizmów WCM, staje się coraz bardziej znacząca (M. Walczak).

Innym ważnym z perspektywy prawidłowego funkcjonowania firmy elementem, który powinien charakteryzować współczesne przedsiębiorstwo, jest społeczna odpowiedzialność biznesu. Realizowana w warunkach lokalnych jako efektywna strategia zarządzania, poprzez prowadzenie dialogu społecznego na poziomie lokalnym, przyczynia się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw na poziomie globalnym. Sta-

je się także jednym ze źródeł zrównoważonego rozwoju społecznego i ekonomicznego. (E. Frejtag-Mika, K. Sieradzka).

Współczesne przedsiębiorstwa funkcjonują, współpracują, zwiększają innowacyjność, podejmując zarazem konkurowanie w świecie i regionie. Dlatego ważnym elementem jest nieustanna diagnoza działań, także w obszarze finansów samorządowych. Analiza mechanizmu wykorzystania obligacji komunalnych w finansowaniu samorządów (S. Kozak) i ocena stanu rynku partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce (J. Zawora, P. Zawora) stanowią kanwę do prowadzenia dalszych badań, niezbędnych do odpowiedzi na pytania, gdzie przebiega granica między współpracą a konkurencją oraz w jakim stopniu determinują one rozwój.

dr hab. prof. UR Eliza Frejtag-Mika
dr inż. Agata Pierścieniak